

CAMPANYA

ALCEM EL VOL COEDUCANT 17M

2023/2024

Subdirecció General de Formació del Professorat

ALCEM EL VOL COEDUCANT 17 M

JUSTIFICACIÓ

El 17 de maig se commemora el Dia Internacional contra la LGTBIfòbia. En els darrers anys els drets de les persones LGTBIq+ (referit a persones lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals, queers...) han experimentat importants avanços en diverses parts del món. No obstant això, les persones LGTBIq+ continuen sent víctimes de violència i discriminació i, en molts casos, aquestes persones han assistit en determinades parts del planeta a canvis legislatius regressius que perpetuen la seua opressió i subordinació. Aquesta és una situació penosa, de la qual es va fer ressò el Consell de Drets Humans de l'ONU en la seua Resolució 17/19 de 2011. Sota el títol «Drets humans, orientació sexual i identitat de gènere», aquesta resolució advertia que en totes les regions del món es continuaven produint casos de violència homofòbica i transfòbica, que es manifesta de forma tant física com psicològica i que sol adquirir una virulència superior a la que pateixen altres persones que són discriminades per motius diferents de la seua orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. A més a més, segons aquesta resolució, 76 països continuen comptant en la seua legislació amb les denominades «lleis de sodomia», l'objectiu de les quals és criminalitzar les persones per la seua orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. A l'Estat espanyol, els avanços recents en la legislació relativa als drets de les persones LGTBIq+ han comportat un canvi important en les actituds de la societat en general cap a l'orientació sexual, la identitat de gènere, l'expressió de gènere, les persones intersexuals o amb diferències del desenvolupament sexual o el grup familiar d'aquestes persones. Per exemple, en els darrers anys, l'estudi que duu a terme el Pew Research Center en quaranta països ha situat Espanya al capdavant del món en acceptació de l'homosexualitat. No obstant això, la igualtat real queda encara lluny, especialment per als qui són més invisibles, com són lesbianes, bisexuals i intersexuals, o per als qui pateixen major violència, com les persones trans. No és sorprenent, doncs, que continue havent-hi molt de treball a fer per a garantir els drets de les persones LGTBI. De fet, en l'informe de 2016 sobre delictes d'odi del Ministeri de l'Interior, l'«orientació i identitat sexual» continuen figurant entre les principals causes de victimització, amb 166 casos registrats. Cal tindre en compte, a més, que aquestes dades només reflecteixen els incidents denunciats, que segons l'Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europea constitueixen únicament un 20 % del total, per la qual cosa el

nombre de casos reals és, amb tota probabilitat, molt superior al que reflecteixen les estadístiques oficials. [LLEI 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI.](#)

Què s'entén per LGTBfòbia escolar?

“Cal destacar, com s'estableix a l'informe d'Educadiversa (2011), que l'assetjament per LGTBfòbia té unes especificitats que fan que l'aplicació del protocol general (Ordre 62/2014. Annex I) pugui resultar ineficaç en la majoria dels casos i, fins i tot, de vegades, agreujar la situació de vulnerabilitat de les víctimes. Cal recordar que, en general, entre els factors que provoquen les situacions d'assetjament trobem el sexisme, el masclisme estructural, la percepció negativa de la diferència i la prevalença del sistema binari sexe-gènere. Aquests factors posen en risc la integritat de les persones trans o de les persones que són percebudes com a lesbianes, gais o bisexuals, i n'augmenta el risc de convertir-se en víctimes. I és que, com assenyalen Díaz-Aguado (2005) i Smith (2003), les possibilitats de patir assetjament a l'escola s'incrementen quan es pertany a col·lectius vulnerables, com és el cas del col·lectiu LGTBI. La LGTBfòbia està fortament instaurada en el sistema educatiu i en la nostra cultura. Es pot constatar que la LGTBfòbia es percep com un problema des de fa relativament poc temps.

Guasch afirma que “les persones homosexuals poden ser insultades en qualsevol moment. Fins i tot abans de tenir consciència de la seua homosexualitat. D'aquesta manera l'LGBTfòbia s'inscriu en la base de l'ordre social”. Aquest fet pot resultar dramàtic i ha de servir-nos per a la reflexió: el xiquet amb expressió de gènere femenina és agredit, i insultat, sense tenir consciència real de si és o no homosexual. El llenguatge constitueix la principal eina per a la construcció de la pròpia identitat i la relació amb els altres. El llenguatge mostra, a més, les desigualtats socials i les relacions de poder. No sorprén, per tant, que el llenguatge LGTBfòbic siga la major causa d'estrès psicològic en la vida dels i les joves LGB (D'Augelli, 1996) i que la seua eradicació constituïska, per tant, un dels objectius clau per la construcció d'espais educatius segurs (Thurlow, 2001; Treadway i Yoakam, 1992).

Una altra de les característiques específiques de l'assetjament LGTBfòbic és que l'alumne o l'alumna homosexual, bisexual o trans no sol comptar amb un grup d'iguals que li done suport quan està sent assetjat/da per tenir una identitat de gènere diferent o una orientació sexual que no és la majoritària. Açò no passa amb altres minories susceptibles de victimització com pugui ser l'alumnat d'ètnia gitana, les persones immigrants o amb trets físics diferents. Cal destacar que, segons la enquesta realitzada per l'entitat europea Dalia a l'estudi de 2016 Counting the LGTB population, el 14% de les persones entre 14 i 29 anys es consideren LGTBI a Espanya. Açò genera un sentiment

d'aïllament i solitud que pot agreujar la situació de la víctima. Sabem que un factor fonamental en els processos d'assetjament escolar és el silenci de qui observa. En els casos d'LGTBfòbia la situació s'agreuja per por al contagi de l'estigma. Si un alumne defensa a un company immigrant o a una alumna amb sobrepès, tal vegada se l'acuse d'"amic dels immigrants" o "amic dels grossos", però si defensa una persona que és o sembla homosexual, directament se'l pot considerar també com a homosexual (S. Agustín, 2009) i convertir-se en víctima del mateix tipus d'atacs". ([Guia REICO](#))

Per tots aquests fets, considerem que es necessari el desenvolupament d'aquesta proposta per iniciar i/o mantindre el procés de sensibilització de la comunitat educativa envers a abraçar la diversitat i evitar així la discriminació del col·lectiu LGTBIQ+ i aconseguir que els nostres centres educatius siguin centres segurs i lliures d'odi i violència.

OBJECTIUS

- Sensibilitzar a la comunitat educativa sobre la situació actual de les persones LGTBIQ+.
- Proposar mesures per a l'acció tutorial del centre amb activitats de sensibilització sobre les persones LGTBIQ+.
- Proposar mesures per a la millora de la convivència i la igualtat del centre amb activitats de sensibilització cap a les persones LGTBIQ+ amb mirada coeducativa.
- Creació d'una xarxa entre el professorat.
- Oferir eines per a la prevenció de l'assetjament i ciberassetjament cap a les persones LGTBIQ+.
- Donar a conèixer la [llei 23/2018, de 29 de novembre, d'igualtat de les persones LGTBIQ+](#).

CONTINGUTS

- Mesures en l'àmbit de l'educació en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere.
- Mesures de sensibilització per tal de previndre la discriminació de les persones LGTBIQ+.
- Disseny d'espais de reflexió i assemblees als patis que abracen la diversitat.

DESCRIPCIÓ DE LA PROPOSTA

Calcetins DE COLORS

Cada grup-classe confeccionarà garlandes amb calcentins o mitges de colors, us proposem emprar els colors de la bandera LGTBIQ+: roig, taronja, groc, verd, blau, morat. De manera que cada

persona del grup durà a classe un parell de calcetins o mitges del color assignat i per tal de fer una acció més reivindicativa, us proposem que les paraules treballades en la campanya "Alcem el vol coeducant 25N" o els pictos de les mateixes, que expressen valors positius i bon tracte, per exemple: amor, solidaritat, empatia, valentia, llibertat, respecte, amicitat, col·laboració, resiliència, comprensió, denúncia, ..., les enganxeu als calcetins; es podrien pegar, cosir o enganxar segons es trie a l'aula. El següent pas seria confeccionar aquestes banderoles de colors contra la LGTBIfòbia i l'assetjament escolar de manera col·lectiva, es poden usar cordells i pinces d'estendre la roba, o en podeu emprar altra manera. Aquestes banderoles es poden col·locar als patis o als passadissos dels centres, als carrers confrontants a este, a la porta dels edificis públics municipals, en la mateixa plaça de l'ajuntament o en diferents carrers del municipi (tota una oportunitat per crear sinergies i promoure l'associacionisme al poble). Aquestes garlandes podien romandre penjades fins l'acabament del curs, aquesta acció si perdura en el temps també ens pot servir per mostrar que el nostre centre abraça la diversitat i que celebrem l'Orgull. Una idea complementària i molt enriquidora pot ser grabar un vídeo amb el *Making off* al centre de la proposta *Calcetins de Colors*, que podrieu compartir amb les assessories de referència com sempre des de les vostres web i fent difusió en xarxes socials, per a la que us proposem els següents hastags: #LGTBIfòbia, #17Mg, #diversitat, #COEDUCA, #CIC, #CEFIRE

METODOLOGÍA

La metodologia emprada ha de ser activa i participativa, que permeta l'escolta activa entre tots els membres del grup-classe i on es propicien espais afavoridors perquè les relacions es puguin establir lliurement i si és necessari es restauren advocant per valors d'inclusió, igualtat i respecte. Amb estes propostes desitgem que junts com a grup us llanceu a realitzar una intervenció basada en la reparació i l'aprenentatge a través d'un procés de participació i presa de decisions grupal i col·lectiva, per exemple, fent ús de pràctiques restauratives, cercles de diàleg, treball cooperatiu...

TEMPORALITZACIÓ

Us proposem quatre propostes de treball, podeu fer-les totes o únicament aquella o aquelles que s'adaptin millor al vostre centre, nivell o manera de treballar. La idea és que s'inicie el treball d'esta campanya durant el mes d'abril i es vagen realitzant les diferents propostes durant els mesos d'abril, maig i juny en les diferents aules del centre. Us recomanem incorporar estes propostes en el vostre Pla d'Acció Tutorial i en el vostre Pla de Millores per al foment de la igualtat i la convivència del centre. Recordar que es poden treballar amb el grup-classe, internivells, en sessions de tutoria entre iguals, en apadrinament lector... L'última proposta es pot enllaçar amb la campanya "Alcem el

vol coeducant 17M", per a lluitar contra la LGTBfòbia, us proposem que siga una proposta de centre perquè tinga molt més impacte, fins i tot que es pugui portar fora del centre i que arribe a tota la comunitat.

RECURSOS, MATERIALS I PÀGINES D'INTERÉS

RECURSOS CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, UNIVERSITAT I OCUPACIÓ

- [Assetjament escolar](#)
- [Orientacions per a l'assetjament LGTBfòbic](#)
- [Repte educatiu \(17 de maig "Dia Internacional contra l'LGTFBIFÒBIA"\)](#)
- [Orientacions en situacions d'assetjament per discapacitat o diversitat funcional](#)
- [Fitxa d'avaluació de les intervencions d'assetjament](#)
- [Infografia LGTBfòbia](#)
- [DECRET 195/2022, de 11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià](#)
- [Procediments derivats de l'aplicació del Decret 195/2022 d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià](#)
- [Guia explicativa del Decret d'igualtat i convivència](#)
- [Protocolo de actuación para los centros educativos en supuestos de acoso escolar](#)
- [Orientaciones en situaciones de acoso por discapacidad o diversidad funcional](#)

CONTES

- [Auca de la Bandada diversa](#)
- <https://diarieducacio.cat/una-guia-de-contes-per-aproximar-nos-a-la-diversitat-lgtbiq/>
- [La fàbrica d'etiquetes](#)
- [Etiquetes](#)
- Un grapat de botons: <https://www.youtube.com/watch?v=GzrS3iyKTLg>
- Cua de sirena: <https://www.youtube.com/watch?v=xUmNtpRdENC>

CÒMICS

- [El azul es un color cálido](#)
- [El violeta](#)

MÚSICA

- <https://open.spotify.com/playlist/67eKkmASThJx5uxfruCaR2>
<https://canaltrece.com.co/noticias/canciones-dia-lgbt-orgullo/>
- La Fúmiga - SEGONA CONJUGACIÓ amb Suu (Fotosíntesi, 2021)
https://www.youtube.com/watch?v=WZjdt01zdml&list=OLAK5uy_IZWqWTWXXc4kcjBl6jSlclDwF3Jl2Wmno&index=5

DOCUMENTALS

- [Florencio Pla Meseguer, 'la Pastora' \(1917-2004\)](#)
- [Trànsit](#)
- [Sexo sentido](#)

ENLLAÇOS D'INTERÉS

- <https://www.diariofemenino.com/psicologia/frases-y-reflexiones/frases-necesarias-para-el-dia-contra-la-homofobia-transfobia-y-bifobia/>
- <https://equipoeuropa.org/zona-libre-de-lgtbi-fobia-realidad-o-mito/>
- <https://portal.edu.gva.es/iesjoancoromines/category/convivencia-igualtat-i-diversitat/contra-llgtbiqfobia/>
- [Trobairitz \(I\) y la historia silenciada de las mujeres](#)

CURTS

- Zebra <https://www.youtube.com/watch?v=n5yn7V500AE>
- Love has no Labels <https://youtu.be/tVRQrFoLDIc>
- In a Heartbeat - Animated Short Film <https://www.youtube.com/watch?v=2REkk9SCRn0>
- Normal – Isabel Coixet: <https://vimeo.com/173260993>
- Nobody is normal: <https://www.youtube.com/watch?v=ZJbrtQgLdpk>
- "Out" Full SparkShort | Celebrate Pride Month | Pixar
<https://www.youtube.com/watch?v=OkLZN0ziLul>
- LGBT short film "Flamingo Pride" | by Tomer Eshed
<https://www.youtube.com/watch?v=vojEWW13BQc>
- Por un beso, contra la LGTBifòbia <https://www.youtube.com/watch?v=1tl0drib-Cg>

PEL·LÍCULES

- 3 generaciones <https://www.filmaffinity.com/es/film897695.html>
- Elisa y Marcela <https://www.dailymotion.com/video/x8quwcr>
- Lightyear <https://www.filmaffinity.com/es/film463196.html>
- La vida de Adèle <https://www.rtve.es/play/videos/somos-cine/vida-adele/5563749/>
- Una mujer fantástica <https://www.rtve.es/play/videos/somos-cine/mujer-fantastica/5550345/>
- Ser o no ser <https://www.rtve.es/play/videos/ser-o-no-ser/episodio-1-mascara/6450540/>
Supernova <https://www.rtve.es/play/videos/cine-internacional/supernova/6912825/>

MATERIALS

- Guia Abrazar la diversidad:
<https://www.inmujeres.gob.es/publicacioneselectronicas/documentacion/Documentos/DE1711.pdf>
- Joc de targetes nens i nenes: [Juego-Tarjetas.pdf](#)
- Fotografías de la exposición:
<https://portal.edu.gva.es/coeduca/wpcontent/uploads/sites/818/2023/02/Fotografies-donant-la-cara.zip>

L'AMOR MAI ÉS
UN PROBLEMA

L'LG**TBI**fòbia SÍ